

Základní škola Vyškov, Nádražní 5,
příspěvková organizace

Program

Školního poradenského pracoviště

školní rok
2018 – 2019

Vypracovala: PaedDr. Ladislava Vymazalová,
výchovná poradkyně a vedoucí ŠPP

Obsah

Obsah.....	2
1. Školní poradenské pracoviště.....	3
2. Hlavní oblasti poradenských služeb a odpovídající osoby v rámci ŠPP:.....	4
3. Popis činností výchovné poradkyně.....	5
4. Popis činností speciální pedagožky.....	6
5. Popis činností školního metodika prevence.....	7
6. Časový plán činnosti ŠPP.....	8
7. Minimální preventivní program.....	12
1. Hlavní témata MPP pro školní rok 2018 - 2019.....	12
2. Úkoly pro pedagogy a metodika prevence.....	12
3. Zodpovědné osoby za realizaci preventivních aktivit.....	13
4. Realizace primární prevence v jednotlivých ročnících.....	13
5. Aktivity pro žáky ve školním roce 2018/2019.....	16
1. Aktivity pro rodiče a veřejnost.....	18
2. Volnočasové aktivity pro žáky.....	19
3. Podávání informací žákům a rodičům.....	19
4. Schránka důvěry.....	20
5. Školní časopis Kvasák.....	20
6. Žákovská samospráva.....	20
7. Instituce a orgány, se kterými škola spolupracuje v oblasti prevence rizikového chování.....	21
8. KRIZOVÉ PLÁNY – konkrétní postupy při projevech rizikového chování ve škole.....	23
1. Krádež ve škole – spáchaná žákem nebo cizí osobou.....	23
2. Ublížení na zdraví.....	23
3. Návykové látky.....	23
4. Záškoláctví.....	24
5. Hazardní hraní a jeho prevence ve škole.....	25
9. Program proti šikanování.....	28
10. Krizový plán pro řešení šikany.....	33
11. Strategie předcházení školní neúspěšnosti.....	35
12. Školská poradenská zařízení a instituce, se kterými škola spolupracuje.....	36

1. Školní poradenské pracoviště

Škola poskytuje žákům a jejich zákonným zástupcům **bezplatně standardní poradenské služby** (na základě Vyhlášky č.72/2005 sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních v aktuálním znění) prostřednictvím **Školního poradenského pracoviště** (dále jen ŠPP), jehož členy jsou:

PaedDr. Ladislava Vymazalová – výchovná poradkyně, vedoucí ŠPP

Mgr. Jana Hrozová – speciální pedagog

Mgr. Mojmír Kučera – metodik prevence

ŠPP spolupracuje s 8 asistenty pedagoga: **Mgr. Jana Štrobílková, Mgr. Miroslav Hanák, Bc. Radana Nováková, Bc. Eva Dvořáková, Jitka Fabianová, Bc. Jana Kovářová, Bc. Petra Nohelová, Ing. Barbora Frühwirthová**)

Hlavním cílem poradenských služeb ve škole je poskytovat ucelený systém podpory a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a o žáky nadané s tím, aby každý dosáhl na své osobní možnosti ve vzdělávání a úspěšně si našel cestu pro své budoucí povolání.

Za poskytování poradenských služeb odpovídá **ředitel školy Mgr. Pavel Pospíšil**, ŠPP velmi úzce spolupracuje se **zástupkyní ředitele pro výchovu a vzdělávání Mgr. Ivou Vassovou**.

ŠPP na naší škole pracuje od roku 2011. Všichni jeho pracovníci se pravidelně vzdělávají absolvováním odborných seminářů. Výchovná poradkyně (ve funkci 20let) a metodik prevence (ve funkci 22let) absolvovali k výkonu těchto funkcí dvouleté specializační studium na pedagogické fakultě. Speciální pedagožka má magisterské studium oboru speciální pedagogika a byla dlouholetou pracovnící PPP.

Všechna jednání jsou důvěrná. Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je **informovaný souhlas** jeho zákonných zástupců. Souhlasu zákonného zástupce není třeba v případech, kdy je ohroženo duševní nebo tělesné zdraví žáka nebo osob v jeho okolí.

Informace a důvěrná data o žácích a jejich rodičích, která se poradenští pracovníci školy dozvědí v souvislosti s výkonem své poradenské činnosti, jsou ochraňovány v souladu s GDPR a podle školského zákona č. 561/2004 Sb.

Každý z poradenských pracovníků školy má stanoveny **konzultační hodiny pro žáky, učitele a rodiče**. Poradenské služby poskytujeme obvykle v kabinetě ŠPP – přístavba, 2. patro. Speciální pedagožka je zde přítomna denně po celou dobu vyučování (do 14.00). V případě, že zde některý pracovník není přítomen, plní své pracovní povinnosti v jiných prostorách školy. Informace podají v kanceláři školy.

Kontakty na pracovníky ŠPP a jejich konzultační hodiny jsou na internetových stránkách školy v sekci ŠPP.

2. Hlavní oblasti poradenských služeb a odpovídající osoby v rámci ŠPP:

1. Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

- poskytování podpůrných opatření a vyhodnocování jejich účinnosti (Hr, Vy)
- podpora vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami (Hr, Vy, Ku)
- spolupráce s učiteli při pedagogické intervenci a tvorbě plánů pedagogické podpory pro žáky (Hr, Vy),
- na základě doporučení PPP nebo SPC spolupráce s učiteli při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů (Hr, Vy)
- vyhodnocování vzdělávání žáků podle PLPP a IVP (Hr)
- poskytování reedukační péče (Hr)
- provádění depistáží a diagnostických vyšetření ve škole (Hr)
- zprostředkovávání diagnostických vyšetření v PPP nebo SPC (Hr, Vy)
- spolupráce s asistenty pedagoga, jejich metodické vedení při vzdělávání žáků se SVP (Hr, Vy)

2. Podpora vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných (Hr, Vy)

- na základě doporučení PPP nebo SPC spolupráce s učiteli při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů (Hr, Vy)

3. Péče o žáky s výchovnými a vzdělávacími problémy a prevence jejich školní neúspěšnosti – depistáže, náslechy v hodinách (Hr)

4. Kariérové poradenství žákům 8. a 9. tříd

- pomoc při volbě další vzdělávací cesty k pozdějšímu profesnímu uplatnění (Vy)
- předávání potřebných informací žákům a jejich zákonným zástupcům (Vy)
- organizace exkurzí do firem a podniků, návštěvy středních škol, aj. (Vy)

5. Prevence rizikového chování

- včasná intervence při aktuálních problémech jednotlivých žáků a třídních kolektivů, sledování sociálního klimatu tříd (Vy, Ku)
- vytváření a vyhodnocování školních preventivních programů (Ku)
- realizace školního Programu proti šikanování (Ku, Vy)

6. Metodická pomoc učitelům ve všech uvedených oblastech (Hr, Ku, Vy)

7. Komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci ve všech oblastech (Hr, Ku, Vy)

8. Komunikace a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (PPP, SPC) a jinými institucemi (OSPOD) (Hr, Vy)

3. Popis činností výchovné poradkyně

1. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

a) diagnosticko-poradenské činnosti zaměřené k volbě vzdělávací cesty žáka,

b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,

c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem,

d) poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem,

e) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačním poradenském středisku Úřadu práce a poskytování informací žákům a jejich zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek,

f) poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

g) poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

2. Ve spolupráci se speciální pedagožkou zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání ve školských poradenských zařízeních.

3. Spolupráce s PPP a SPC při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

4. Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.

5. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.

6. Sledování vztahů mezi žáky v třídních kolektivech, řešení a nápravný program v případě vztahových problémů, okamžitá intervence v případě potřeby.

7. Šetření šikany ve škole (společně se zástupkyní ředitele Mgr. Vassovou a metodikem prevence Mgr. Kučerou).

8. Řešení problémů ze schránky důvěry.

9. Poskytování aktuálních informací o činnosti ŠPP na internetových stránkách školy.

10. Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, v oblasti realizace podpůrných opatření a tvorby plánů pedagogické podpory, individuálních vzdělávacích plánů pro žáky se SVP a žáky mimořádně nadané.

11. Konzultace se zákonnými zástupci ve všech uvedených oblastech.

4. Popis činností speciální pedagožky

Diagnostika a depistáž

1. Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání.
2. Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.
3. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.
4. Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory a stanovení druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.
5. Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
6. Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni.
7. Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

Konzultační, metodické a intervenční práce

1. Participace a intervenční podpora při vytváření a realizaci plánů pedagogické podpory a individuálních vzdělávacích plánů ve spolupráci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka i se žákem.
2. Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti se žákem.
3. Průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření, dle potřeby návržení a realizace úprav.
4. Preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů.
5. Participace na kariérovém poradenství.
6. Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky a jejich metodické vedení v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika jejich vzniku.
7. Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.
8. Úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů
9. Konzultace se zákonnými zástupci ve všech uvedených oblastech.
10. Konzultace se školskými poradenskými pracovišti.
11. Vedení agendy žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

a mimořádně nadaných, zadávání údajů z doporučení ze ŠPZ do školní matriky.

5. Popis činností školního metodika prevence

- 1.** Tvorba, kontrola a vyhodnocení školního minimálního preventivního programu (jako součásti Programu ŠPP).
- 2.** Zajištění a realizace aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, rasismu, a xenofobie, rizikových projevů sebepoškozování, sextingu a dalších projevů rizikového chování.
- 3.** Metodické vedení pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- 4.** Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, teré souvisejících s přijímáním odlišností.
- 5.** Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd.
- 6.** Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- 7.** Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany dětí, nestátních organizací působících v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.
- 8.** Předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence a v případě potřeby zákonným zástupcům.
- 9.** Šetření šikany ve škole.
- 10.** Tvorba a aktualizace nástěnek k prevenci sociálně patologických jevů, o linkách bezpečí a možnostech pomoci žákům v krizové situaci.
- 11.** Řešení problémů ze schránky důvěry (ve spolupráci s výchovnou poradkyní, popř. vedením školy).

6. Časový plán činnosti ŠPP

Září 2018

- seznámení pedagogického kolektivu s organizací, obsahem činností a hlavními prioritami ŠPP ve školním roce 2018-19 a se změnami v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), které vyplývají z Vyhlášky č.27/2016 Sb. (Vy, pedagogická rada 29. 8.)
- kontrola evidence žáků se SVP ve školní matrice (Hr, Pa),
- vypracování individuálních vzdělávacích plánů pro žáky (Hr, Vy a tř. uč.)
- sestavení rozvrhů pro asistentky pedagoga (Hr)
- vztahy mezi žáky – sledování nových kolektivů a případná intervence ve třídách (průběžně Vy, Ku, tř. uč.)
- vypracování Minimálního preventivního programu (Ku)
- aktualizace „Programu ŠPP“ (Vy)
- aktualizace složky ŠPP na školní síti ve složce „Grafika“(Vy)
- hlášení ve školním rozhlasu o činnosti ŠPP, o schránce důvěry a o postupu školy v případě výskytu šikany (Vy, 14.9.)
- předání základních informací k volbě SŠ rodičům žáků 9. ročníku (plán činností, termíny akcí, přihlášky a přijímací zkoušky na SŠ aj. prostřednictvím aplikace Bakaláři a internetových stránek školy(Vy)
- metodická pomoc učitelům v oblasti vzdělávání žáků se SVP a při tvorbě IVP, možnosti konzultací a zapůjčení pomůcek v kab. ŠPP – informace (Hr, Vy, prac. porada 24.9.)
- zpracování vstupních informací o vycházejících žácích a dotazníků zájmů pro Úřad práce (Vy, do 27. 9.)
- schůzky s rodiči žáků s IVP – seznámení se vzdělávacími postupy ve škole (jednotlivě - Hr)
- návštěva konzultantky OPPP Vyškov PaedDr. Fojtové - žáci se SVP (klienti OPPP Vyškov), konzultace k jejich IVP (20.9., Vy,Hr),
- zahájení eegbiofeedbackových tréninků pro žáky, kteří mají neurologické vyšetření s eeg záznamem, konzultace s rodiči žáků, kteří mají o tuto metodu zájem (Py)

Říjen 2018

- prezentace vyškovských SŠ ve škole (třídní schůzky 2. 10.)
- účast na schůzce výchovných poradců a zástupců SŠ a ÚP Vyškov (Vy, 4.10.)
- účast na schůzce výchovných poradců a speciálních pedagogů pořádané OPPP Vyškov (Vy, Hr)
- seznámení všech členů pedagogického sboru s postupy při odhalení a řešení jevů rizikového chování na škole (šikana – školní program proti šikanování – krizový plán, záškoláctví, návykové látky) (Vy, Ku – pracovní porada a informace prostřednictvím školní sítě)
- konzultace k žákům - klientům SPC k jejich IVP (Vy, Hr)
- účast žáků 9. ročníku na Projektovém dni SOŠ a SOU Sochorova

Vyškov (Vy, tř. uč.)

- účast žáků 9. ročníku, popř. 8. ročníku na Veletrhu vzdělávání na SOU a SPŠ Sochorova Vyškov (18.10. Vy a tř. uč.)
- vycházejícím žákům, kteří jsou klienty OPPP nebo SPC doporučení kontrolního vyšetření za účelem volby SŠ a povolání (Vy)
- sledování realizace třídnických hodin ve třídách v rámci školního Programu proti šikanování, sledování vztahů v nových kolektivech (TU, Vy, Va, Ku, prac. porada)
- pracovní schůzky ŠPP + vyučujících k vybraným třídám (Hr, Vy, Va – dle potřeby)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků v rámci reedukace. (Py)
- depistážní činnost v oblasti vyhledávání žáků se SVP (Hr)
- náslechy v hodinách zaměřené na konkrétní žáky (Hr)
- individuální péče - reedukační činnosti u žáků s IVP (Hr)
- účast na setkání školních speciálních pedagogů JM kraje (Hr)

Listopad 2018

- návštěvy ÚP – IPS ve Vyškově (9. tř.) – poradenské dny k volbě SŠ a povolání (9.11., 12.11., 13.11.,16.11.tř. uč.),
- sledovat zájem o umělecké školy, poučit žáky o přijímacím řízení (Vy),
- průběžné seznamování vycházejících žáků s nabídkami SŠ prostřednictvím letáků a internetu (Vy),
- schůzka s rodiči žáků 9. tříd k volbě SŠ a povolání (Vy)
- kontrola a potvrzení přihlášek na umělecké školy (Vy, ŘŠ do 20.11.),
- zprostředkování exkurze žáků 9. tříd do výrobního podniku ve Vyškově (Vy)
- účast na dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (Vy, Hr, Ku)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků v rámci reedukace (Py)
- screeningové vyšetření u žáků 1. ročníků zaměřené na zhodnocení úrovně dílčích percepčních a motorických funkcí potřebných pro zvládnutí trivie (prevence školní neúspěšnosti) (Hr)
- individuální péče – reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)

Prosinec 2018

- sledování vztahů v třídních kolektivech, soustavné působení na žáky, spolupráce s učiteli rodinné a občanské výchovy - problémy morálky, šikany, kouření, alkoholu, drog v rodině a ve škole, (Ku, Lo, Vy, Va, ŘŠ)
- aktualizace školních www stránek a nástěnek k volbě povolání – dny otevřených dveří a jiné informace o SŠ, komunikace s rodiči prostřednictvím aplikace Bakaláři (Vy)
- intenzivní práce se žáky 9. ročníků v oblasti volby povolání. Vést žáky k uvědomělé orientaci na budoucí povolání z hlediska jejich schopností a z hlediska jejich budoucího uplatnění (Vy, tř.uč.)
- exkurze žáků 9. tříd do vybrané vyškovské firmy (Vy)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků v rámci reedukace (Py)
- diagnostická činnost u žáků vytipovaných při depistážní činnosti

(Hr)

- individuální péče - reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)
- konzultace s pedagogy, vytváření strategií práce s konkrétními žáky (Hr)
- kontrola plnění aktivit v rámci „Programu proti šikanování“ (třídnické hodiny) (Vy)

Leden 2019

- zhodnocení vzdělávání žáků se SVP v 1. pololetí, sledování jejich pololetní klasifikace (HR, Vy, Va - pedag.rada)
- pokračování aktivit v rámci „Programu proti šikanování“ – třídnické hodiny, komunitní kruhy se žáky a návštěvy vybraných tříd (tř.uč., Vy, Ku, Va)
- kontrola osobních dat pro tisk přihlášek na SŠ – žáci 9. ročníků, popř. vycházející žáci nižších ročníků (Vy, Pa, tř.uč.)
- individuální péče – reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)
- diagnostická činnost u žáků vytipovaných při depistážní činnosti (Hr)
- aktualizace pokynů pro výuku žáků se SVP (Hr – do 15.1.)
- zhodnocení práce ŠPP za 1. pololetí školního roku. (Vy, Hr, Ku)
- vyhodnocení efektivity eegbiofeedbackových tréninků u vybraných žáků

Únor 2019

- kontrola, tisk a potvrzení přihlášek na SŠ (do 20.2. Pa, Vy, ŘŠ)
- vydání zápisových lístků (TU, Vy, Pa, ŘŠ)
- individuální péče - reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)
- vstupní diagnostika, konzultace s rodiči (Hr)
- shrnutí poznatků a zkušeností z protidrogové prevence na škole, kontrola plnění Minimálního preventivního programu (Ku)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků (Py)

Březen 2019

- informace žákům a rodičům k přijímacímu řízení na SŠ, zajištění materiálů k přípravě a příprava na přijímací řízení (Vy, tř. uč., vyuč. ČJ, M)
- individuální péče – reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)
- aktualizace databáze žáků se SVP, projednávání potřeby nové diagnostiky ve ŠPZ se zákonnými zástupci žáků a s pedagogy (Hr)
- komunitní kruhy a sociohry ve třídách s případným výskytem vztahových problémů, pokračování aktivit Programu proti šikanování (třídnické hodiny, tř. uč., popř. Vy, Va, Ku)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků v rámci reedukace. (Py)

Duben 2019

- zápis dětí do 1. tříd – účast a pomoc ŠPP při řízení (Hr, Vy)
- přijímací zkoušky na SŠ - podpora přípravy žáků, zajištění aktuálních

- informací pro vycházející žáky a jejich rodiče (Vy, tř. uč.)
- základní informace žákům 8. ročníku o volbě SŠ a SOU, dle domluvy návštěva ÚP – IPS ve Vyškově (tř. uč. ,Vy)
- exkurze žáků 8. ročníku do vybrané vyškovské firmy (Vy)
- kontrola efektivity reedukačních skupin v 1. třídách (Vy, Hr)
- sledování klasifikace žáků se SVP k 3. čtvrtletí (ped. rada Hr, Va, Vy)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků v rámci reedukace. (Py)
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními – vyhodnocování IVP, zaslání školních dotazníků (Hr)
- Individuální péče – reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)

Květen 2019

- vyhodnocení výsledků 1. kola přijímacích zkoušek na SŠ, pomoc neúspěšným žákům, příprava na 2. kolo, tisk přihlášek (Vy, Pa)
- spolupráce se SPC a PPP v případech žáků s IVP, nová vyšetření a doporučení ke vzdělávání pro příští školní rok (Hr, Vy)
- eegbiofeedbackové tréninky žáků v rámci reedukace. (Py)
- Individuální péče – reedukační činnost u žáků s IVP (Hr)

Červen 2019

- vyhodnocení přijímacího řízení na SŠ, zhodnocení úspěšnosti, vypracování tabulek a přehledů přijetí (Vy)
- vyhodnocení účinnosti reedukační péče u žáků s IVP, navržení úprav (Hr)
- aktualizace dokumentace žáků se SVP (Hr)
- vyhodnocení efektivity nápravného působení na žáky s poruchami učení metodou eegbiofeedbacku (Py)
- na závěrečné pedagogické radě sledovat návrh klasifikace a dodržení pokynů pro výuku žáků se SVP (Hr, Vy, Va)
- na závěrečné pedagogické radě zhodnocení práce ŠPP a spolupráce s učiteli (Vy)
- vyhodnocení vzdělávání žáků s IVP (vyučující, Hr, Vy)
- zhodnocení práce ŠPP v evaluační zprávě (Vy)

7. Minimální preventivní program

Problematika rizikového chování dětí je společenským problémem. Primární prevence již od prvního stupně ZŠ je nutná. Je nezbytné poskytnout žákům co nejvíce informací přiměřeně k jejich věku. MPP stanovuje strategii a zásady, kterými se řídíme při výchově a vzdělávání žáků ve všech oblastech prevence rizikového chování.

Hlavním cílem MPP je působit na žáka tak, aby, s ohledem na svůj věk, byl schopen orientovat se v problematice prevence, cenil si svého zdraví, uměl rozumně nakládat se svým volným časem a měl osvojené základní sociální dovednosti.

1. Hlavní témata MPP pro školní rok 2018 - 2019

V letošním školním roce navážeme na již zaběhlé a osvědčené programy, ale chceme také dětem poskytnout akce nové, takové, které vycházejí z aktuální potřeby, aby odpovídaly dětem právě na to, co prožívají a co se jich dotýká. Budeme preferovat následující témata:

- **Vyčleňování z kolektivu a šikana (porušení pravidla „respektovat se navzájem“), kyberšikana**
- **Závislost na počítačových hrách**
- **Jak se nestát obětí sociálních sítí, chování na sociálních sítích**
- **Vulgární vyjadřování a porušování zásad slušného chování**
- **Vandalismus**
- **Poruchy příjmu potravy, složení stravy – zdravý životní styl**
- **Experimentování a užívání drog a návykových látek (kouření, alkohol)**
- **Základy právního vědomí**
- **Hazardní hraní**

2. Úkoly pro pedagogy a metodika prevence

- Vytvořit pozitivní klima mezi žáky, otevřeně a s důvěrou hovořit se žáky o problémech v mezilidských vztazích v třídních kolektivech, v celé škole i ve společnosti.
- Zamezit vzniku a rozvoji šikany, rozpoznat její náznaky a projevy. Vycházet ze znalosti problematiky, řešit oznámené případy.
- Podat žákům ucelené informace o legálních a nelegálních drogách, naučit je činit odpovědná rozhodnutí týkající se užívání drog.
- Podat žákům ucelené informace o riziku hraní hazardních her a následcích závislosti na hazardu.
- Včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku rizikového chování a kooperace s odborníky při jejich řešení. Zejména spolupráce s

- výchovnou poradkyní, metodikem prevence a třídními učiteli.
- Sledovat často se opakující krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví. Spolupracovat s rodiči těchto žáků, s výchovnou poradkyní a vedením školy.
- Vzdělávat se v metodikách preventivní výchovy a v technikách práce s dětmi účastí na odborných seminářích a samostudiem.
- Využívat materiály školy k prevenci (konzultace k metodice a zapůjčení materiálů u metodika prevence, případně výchovného poradce).
- Považovat primární prevenci za týmovou práci a spolupracovat s rodiči a všemi kolegy.
- Koordinovat všechny školní i mimoškolní akce v oblasti prevence.
- Monitorovat situaci ve škole a vyhodnocovat MPP na konci každého pololetí.
- Systematicky se vzdělávat ve svém oboru na odborných seminářích a samostudiem.

3. Zodpovědné osoby za realizaci preventivních aktivit

Za realizaci Minimálního preventivního programu zodpovídá ředitel školy Mgr. Pavel Pospíšil, který koordinuje práci jednotlivých učitelů a externích spolupracovníků. Školní metodik prevence Mgr. Mojmír Kučera (ve funkci 21 let) odpovídá za tvorbu a vyhodnocování MPP. Specializační studium pro výkon své funkce v rozsahu 250 hodin ukončil v roce 2012. Je členem Školního poradenského pracoviště. Ve svých činnostech úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní PaedDr. Ladislavou Vymazalovou a se zástupkyní ředitele pro výchovu a vzdělávání Mgr. Ivou Vassovou. O průběhu naplňování Minimálního preventivního programu informuje vedení školy a spolu s ním vyhodnocuje aktuální situaci ve škole.

4. Realizace primární prevence v jednotlivých ročnících

I.stupeň

Primární prevenci na prvním stupni realizujeme hlavně prostřednictvím třídního učitele, popř. učitele daného předmětu. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě, ale i v jiných předmětech, např. v tělesné nebo pracovní výchově. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, dramatickou výchovu nebo využít materiály školy z oblasti primární prevence.

Prvky primární prevence:

- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci - hygiena, životospráva,

sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami

- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování špatných vztahů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed.
- účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd.

Učební témata:

1. třída

osobní bezpečí
základní zásady mezilidské komunikace
vztahy v dětském kolektivu
každý člověk je jiný
základní hygienické návyky
využití volného času
rodina, jako bezpečné místo

2. třída

lidské tělo
zdraví a jeho ochrana
zacházení s léky
režim dne
vztahy mezi lidmi
chování v krizových situacích

3. třída

pojmy z oblasti prevence, sexuální výchovy a drogové závislosti
zdraví a jeho ochrana
lidé kolem nás, multikulturní výchova
využívání volného času
ochrana proti obtěžování cizí osobou

4. třída

lidské tělo, odlišnost mezi pohlavími
životospráva a důsledky nevhodných návyků
využívání volného času
pojmy drogová závislost, a sexuální výchova
vztahy v dětském kolektivu

5. třída

domov, rodina, důvěra, vztahy
léčivé a návykové látky
vztahy v dětském kolektivu
komunikace

poznatky o negativních vlivech tabáku a alkoholu
puberta
nebezpečí při komunikaci s cizími osobami

II. stupeň

Práce na druhém stupni je velmi náročná na koordinaci, tak aby byla probrána všechna témata, ale nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi. S tématy z oblasti prevence se pracuje především v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura, ale i v tělesné výchově, pracovní či výtvarné výchově a v rámci mezipředmětových vztahů. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektového vyučování, skupinové práce, hraní rolí, práce s materiálem, besed, přednášek.

Úkoly a činnost učitelů a jiných pedagogických pracovníků na 2. stupni:

- posílení úlohy učitelů v oblasti tvorby pozitivního sociálního klimatu, včasná diagnostika a intervence při riziku vzniku sociálně patologických jevů a kooperace s odborníky při jejich řešení. Zejména spolupráce s výchovnou poradkyní, metodikem prevence a třídními učiteli,
- věnování pozornosti problematickým skupinám žáků nebo jednotlivcům, odhalování projevů asociálního chování mezi žáky – soustředit se zejména na problematiku šikany,
- vytvoření dostatečné informovanosti v rámci prevence kouření,
- sledování často opakující se krátkodobé absence žáků – prevence záškoláctví. Spolupráce s rodiči těchto žáků. V problematických případech možnost vyžádání lékařského potvrzení.
- sebevzdělávání učitelů v metodikách preventivní výchovy a ve výchově ke zdravému životnímu stylu (účast na nabízených seminářích k problematice prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže)
- využívání materiálů školy k prevenci SPJ (konzultace k metodice a zapůjčení materiálů u metodika prevence, případně výchovného poradce).

Učební témata:

6. třída

vhodná náplň volného času, zdravý životní styl
ochrana zdraví
rodina a její funkce pro zdravý rozvoj jedince
osobní bezpečí, způsob chování v krizových situacích
rizika zneužívání návykových látek
způsoby odmítání
centra odborné pomoci

7. třída

komunikace mezi lidmi
mezilidské vztahy
péče o zdraví, život s handicapem
sexuální výchova, vztahy mezi dívkami a chlapci
osobní bezpečí, šikana, sexuální násilí
drogy a jejich dělení, účinky, prevence

8. třída

fysiologie působení drog na oběhový, nervový a dechový systém
tělesné, duševní a sociální změny u závislého člověka
rozvoj sebepoznání a
řešení problémů, chování v krizových situacích, konflikty

9. třída

sebevědomí, rozvoj osobnosti
zdravé sexuální chování
volba životního partnera
sociální výchova, vztah k jiným kulturám, národnostem
komunikace
právní odpovědnost, trestní normy

5. Aktivity pro žáky ve školním roce 2018/2019

- **výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních, vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování**

Den 1. pomoci – návštěva akce na náměstí - září 2018

Hasiči- Den otevřených dveří- květen 2018- 1. -5. ročník

- **zaměření pozornosti na projekty prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, hazardu, komerčního sexuálního zneužívání apod.**

Terezín- duben- zájezd žáků 9. ročníku, Boskovice – září- zájezd žáků sedmého ročníku - téma holocaust, rasismus

- **věnovat nadále zvýšenou pozornost prevenci kouření** - osvěta v rámci hodin OV, RV, třídnických hodin

- **dovednost volby správné životosprávy - poruchy příjmu potravy** – mentální anorexie a bulimie, **sexuální zdraví** – I v letošním školním roce proběhne beseda s gynekologem- Čas proměn- říjen, beseda o AIDS a také o nebezpečí mentální anorexie a bulimie – organizuje PK Rv

- **zvyšování příznivého klimatu ve třídních kolektivech**

Centrum prevence Sdružení Podané ruce Brno – dle nabídky akce pro vybrané třídy, ve kterých se vyskytují vztahové problémy.

Práce se žáky na téma vztahů ve třídě i nadále bude pokračovat - komunitní a diskusní kruhy v rámci **Programu proti šikanování**, které realizují výchovná poradkyně L. Vymazalová a zástupkyně ředitele I. Vassová v nových třídních kolektivech a dle potřeby i v kolektivech stávajících. Problematice vztahů mezi žáky se budou věnovat především třídní učitelé na třídnických hodinách podle celoročního programu třídnických hodin (minimálně 8x za školní rok).

- **organizování akcí směřujících k oživení klimatu ve škole a zábavnou**

formou zpříjemnění školního prostředí (tematické dny, sportovní akce, víkendové výjezdy atd.)

Mikulášský jarmark – všechny třídy 4. 12. 2018, příprava a prodej vlastních výrobků, získání finančního obnosu pro potřeby školy a třídy

Žákovský ples- 1. 3. 2019 – účastní se žáci 8. a 9. ročníku- společenské chování, vztahy, kulturní chování,

Lyžařský výcvikový kurz Filipovice – 7. ročník - únor 2019- PK Tv,

Škola naruby- březen- žáci II. stupně učí žáky I. stupně,

Celoroční TV soutěž – Víceboj tříd, 2. stupeň- září 2018 – červen 2019

• ekologická výchova

Projekt **Recyklohraní**- celoročně- ekologické zpracování odpadů, kterého se účastní žáci školy, spočívá ve sběru vybitých baterií a vysloužilých elektrospotřebičů. Žáci také plní různé úkoly, získávají pro školu body a ta může za ně dostat ceny věnované organizátory. V letošním roce také pokračuje soutěž **Plastožrout**- sbírání víček od pet lahví. Proběhne také mnoho akcí konaných Zoo action teamem – **Den zvířat** – říjen, Den Země – duben a další.

Planeta 3000 – program pro žáky 2.stupně - ochrana životního prostředí, tolerance jiných kultur- listopad 2018

Školy v přírodě

Třídy prvního stupně vyjíždí každoročně na školy v přírodě, kde se využívá jiného prostředí k prohloubení návyků dětí vzhledem k zdravému životnímu stylu. Letos se uskuteční v měsíci květnu a červnu.

Pracuje se i s prvky zážitkové pedagogiky, která otvírá možnosti k sebepoznávání a rozvoji sociálních dovedností a posílení třídního kolektivu.

Poznávací zahraniční zájezdy

V listopadu 2018 proběhne exkurze **do Vídně**, kterou pořádá předmětová komise německého jazyka.

V roce 2019 proběhne exkurze žáků druhého stupně **do německy mluvící země**.

Seznamovací pobyt pro žáky 6. tříd

Pro žáky nově vzniklých šestých ročníků je již osmým rokem v měsíci září organizován několikadenní Ekologicko-poznávací a adaptační pobyt. Letos se koná opět počátkem září v Ruprechtově na Malině ve spolupráci s DDM Vyškov. Žáci se zde spolu s třídními učiteli navzájem seznamují během skupinových her a různých činností. Tento pobyt je velmi dobře hodnocen žáky i pedagogy.

Vzdělávací a výchovné pobyty pro třídy s rozšířenou výukou hudební výchovy:

Vítání zimy

Pro žáky prvního stupně tříd s rozšířenou výukou hudební výchovy – říjen 2018

Vítání jara

Pro žáky prvního stupně tříd s rozšířenou výukou hudební výchovy – duben 2019

Hudební soustředění žáků 8. B a 9. B RVHV

10. – 12. 10. 2018 Blansko, hotel Vyhlička.

Hudební soustředění DPS Motýlek, Notička, Sluníčko

23. – 29. 3. 2019 Blansko, hotel Vyhlička

Kromě akcí a činností zde uvedených, se koná ještě množství dalších, které jsou uvedeny v měsíčním či ročním plánu školy. V letošním roce jsou to např.:

DOD Pro budoucí prvňáky- listopad 2018

Další akce jsou do plánu zařazovány na základě aktuální nabídky.

1. Aktivity pro rodiče a veřejnost

Třídní schůzky – konají se 4x ročně, seznámení rodičů s MPP. Rodiče jsou informováni také o Programu školy proti šikaně. S rodiči hovoříme o nebezpečí návykových látek, zvláště drog a nabízíme jim informační materiály o drogách. Všichni rodiče byli prostřednictvím letáku a internetových stránek školy informováni o činnosti Školního poradenského pracoviště a jeho programu.

Dny otevřených dveří

Slouží především k prezentaci práce školy, ale dávají zároveň možnost seznámit rodiče s koncepcí školy a prací v ní. Na jeho průběhu se podílejí i žáci, kteří se tímto učí prezentovat svou práci a výsledky a zároveň posilují svůj vztah ke škole, školnímu kolektivu. Letos se uskuteční ve spojení s tradičním Mikulášským jarmarkem 4. 12. 2018.

Další Den otevřených dveří proběhne v březnu 2019.

2. Volnočasové aktivity pro žáky

Škola také v letošním roce nabízí velké množství zájmových kroužků (jejich seznam je uveden také na webu školy):

Florbal ml. žáci roč. 2006/07	Škrabal
Florbal st. žáci roč. 2004/05	Škrabal
Florbal pro všechny	Škrabal
Florbal příprava 2. třída 2010/11	Škrabal
Florbalové turnaje ml. žáci	Škrabal
Florbalové turnaje starší žáci	Marvan
Život v dávných dobách	Holubová
Čeština s úsměvem – 2.st.	Holubová
Knihovnický kroužek	Holubová
Seminář z ČJ (přijímací zkoušky)	Holubová
Žákovská samospráva	Zedníková
TV Pětka	Koblihová, Jakubová
Polonéza	Koblihová, Jakubová
eTwinning	Koblihová
Hrajeme na kytaru zač.	Vlček
Hrajeme na kytaru pokr.	Vlček
Trackmania 6. –9. roč.	Mozola
Ruční práce (náramky)	Mozola
Malý debrujár	Kytková
Dolphins' English	Mazalová
Tvůrčí psaní a povídání	Mazalová
Příprava z matematiky	Jakubová
Seminář z ČJ 9.A	Šebková
Příprava na přijímací zkoušky z M	Kolečkář
Kvasák	Hedbávná, Šebková
Příprava na přijímací zkoušky z ČJ	Rumpelová
ZOO action team	Slouková
Zvířata kolem nás	Slouková
Keramika 1. – 3. roč.	Rychlíková
Šikovné prstíky	Michlíková
Logopedie 1.st.	Jankovičová
Volejbal 4. – 5. třída	Golda
Volejbal 6. – 7. třída	Golda
Volejbal 8. – 9. třída	Golda

3. Podávání informací žákům a rodičům

Informační nástěnka

Ve škole je umístěna v prvním patře nástěnka sloužící pro předávání informací z oblasti výchovného poradenství a primární prevence. Jsou zde informativní

plakáty s kontaktními telefonními čísly a e-mailovými adresami různých linek důvěry a dále informace o Školním poradenském pracovišti, konzultačních hodinách výchovné poradkyně, speciální pedagožky a školního metodika prevence a kontakty na ně.

Internetové stránky školy

Veškeré informace o škole a dění v ní mohou nalézt žáci, rodiče i široká veřejnost na internetových stránkách školy www.nadrazni5.cz. Informace o MPP a kontakty na zodpovědné osoby jsou v sekci Školní poradenské pracoviště.

Třídní schůzky

Viz kapitola 7

4. Schránka důvěry

Ve škole **v prvním patře je umístěna schránka důvěry**, prostřednictvím které nás mohou žáci informovat o svých problémech. Je pravidelně vybírána výchovnou poradkyní a podněty jsou dle možností řešeny. V září výchovná poradkyně L. Vymazalová informuje žáky o schránce důvěry ve školním hlášení.

Žáci mohou využívat i **elektronickou schránku důvěry**, odkaz je na stránkách školy.

5. Školní časopis Kvasák

Dává prostor pro tvořivost žáků. Zvyšuje také zájem a povědomí žáků o dění ve škole. Vychází jedenkrát měsíčně. Každá třída druhého stupně má v redakční radě dva zástupce. Žáci pracují pod vedením paní učitelky Šebkové a paní učitelky Hedbávné. Aktuální číslo je také vystaveno na nástěnce v prvním patře.

6. Žákovská samospráva

- Členy „Žákovské samosprávy“ jsou voleni zástupci jednotlivých tříd, vždy dva zástupci za jednu třídu, kteří se dobrovolně chtějí na práci samosprávy podílet.
- Zástupci jednotlivých tříd jsou do samosprávy voleni na začátku školního roku svými spolužáky v kmenové třídě.
- Žákovská samospráva se schází každý měsíc. Jednání žákovské samosprávy vede paní učitelka Eva Zedníková.
- Členové samosprávy vznášejí na jednání školní samosprávy dotazy a připomínky k vedení školy, vyučujícím, správním zaměstnancům a provozu školy vůbec nebo také vůči jiným spolužákům. Mají právo navrhnout řešení v úpravě školy i školního areálu, aktivně se podílejí na plánování akcí školy. Žákovská samospráva má právo kdykoli kontaktovat vedení školy nebo pedagogického pracovníka, který byl

zvolen pro styk se samosprávou.

- Všichni zúčastnění na jednání samosprávy dodržují pravidla slušnosti a jsou povinni vyslechnout názory všech zúčastněných.
- Členové samosprávy mají právo na projednání, odpověď a vysvětlení a pokud je to reálné i na urychlené řešení problému. Zástupci tříd mohou vyslovit svůj názor i názory svých spolužáků na jednání samosprávy vždy a bez obav. Pro podněty delikátnějšího charakteru existuje schránka důvěry, přičemž pedagogičtí pracovníci spolu s vedením školy jsou povinni se připomínkami zabývat a spolu se žákovskou samosprávou je řešit.
- Povinností členů žákovské samosprávy je zprostředkovat předání všech potřebných informací do tříd a plnit další úkoly stanovené samosprávou. Tyto úkoly vyplývají z celého systému práce školy. Důležité je, aby žáci byli v maximální míře aktivními spolupracovníky se stanovenými odpovědnostmi.
- Členové samosprávy jdou svým chováním příkladem pro své spolužáky.

Podněty z jednání jsou dle povahy postupovány vedení školy, metodikovi prevence a výchovné poradkyni a následně řešeny.

7. Instituce a orgány, se kterými škola spolupracuje v oblasti prevence rizikového chování

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), MÚ Vyškov- oznamování případů a další spolupráce s kurátory (sociální problémy v rodině, záškoláctví)

OPPP Vyškov- odborná pedagogicko psychologická vyšetření žáků, metodická pomoc škole při řešení některých případů

Policie ČR, obvodní oddělení Vyškov – spolupráce při odhalení trestné činnosti

Městská policie Vyškov – preventivní akce

DDM Vyškov – nabídka zájmových kroužků a jednorázových aktivit, organizování seznamovacích pobytů pro žáky 6. ročníku

Informační a poradenské středisko Úřadu práce ve Vyškově- pomoc při volbě dalšího vzdělávání na SŠ a profesní orientace vycházejících žáků

Centrum prevence Sdružení Podané ruce Brno- protidrogová prevence

Poradna pro rodinu Vyškov

Poradna pro občanství Vyškov

Piafa Vyškov

IQ Roma Vyškov

Kontakty:

OSPOD

Mgr. IVANA ZOUHAROVÁ

Tel.: 517 301 571

e-mail: i.zouharova@meuvyskov.cz

Policie ČR

Mgr. ALICE NAVRÁTILOVÁ

Tel.: 974 639 207   725 087 301

e-mail: pisvy@mvcr.cz

Policie MěÚ

PAVLÍNA DOBEŠOVÁ

Tel.: 517 301 210   517 301 156

e-mail: p.dobesova@meuvyskov.cz

Drogové služby Vyškov

Mgr. KLÁRA KUČEROVÁ

ZUZANA ESTERKOVÁ, Dis.

Tel.: 774 916 043   517 330 509

e-mail: vyskov@podaneruce.cz

Webové odkazy

Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení apod.)

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Veřejný ochránce práv, www.ochrance.cz

Amnesty International ČR, www.amnesty.cz

Nebezpečí pro učitele, www.enebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Portál E Bezpečí, www.ebezpeci.cz

Online poradna projektu E Bezpečí, www.napisnam.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

8. KRIZOVÉ PLÁNY – konkrétní postupy při projevech rizikového chování ve škole

1. Krádež ve škole – spáchaná žákem nebo cizí osobou

- ihned voláme policii, pokud se ztratila cennější věc z **uzamčeného prostoru** nebo z uzamčené skříňky,

-případy **krádeže spáchané žákem** – písemně informujeme OSPOD

2. Ublížení na zdraví

úmyslné – zakotveno ve školním řádu, 3. stupeň z chování, zraněnému poskytneme první pomoc, kontaktujeme rodiče, popř. i záchrannou službu

opakované – písemně informujeme OSPOD,

neúmyslné- může vyšetřovat policie (na základě oznámení rodičů)

3. Návykové látky

Podezření, že žák „něco bere“ (dlouhodobě, nejde o akutní stav):

-informujeme vedení školy,

-provedeme diskrétní šetření (pomoc metodika prevence, výchovné poradkyně)

-kontaktujeme rodiče a doporučujeme další postup, místa kam se mohou obrátit (PPP, Poradna pro rodinu)

-informujeme OSPOD

Žák prokazatelně projevuje známky požití drogy (akutní intoxikace) v době vyučování:

- kontaktujeme zdravotnické zařízení, můžeme přivolat i sanitku (prioritou je záchrana života a odpovědnost za bezpečnost žáka v době vyučování!)

- bezprostředně informujeme rodiče

- informujeme OSPOD

Škola neprovádí šetření, jde o drogovou problematiku – kompetentní je jen policie!

U žáka byly ve škole nalezeny cigarety neb alkohol:

- informujeme rodiče, zjišťujeme, kde žák k cigaretám nebo alkoholu přišel.

Ten, kdo je dítěti dal, předal nebo prodal, se dopustil přestupku proti zákonu.

Zachycené předměty vrátíme rodičům a sepíšeme zápis. Při předávání věcí jim vysvětlíme, že nosit návykové látky do školy je zakázáno a že jsme v případě jejich užívání osobou mladší 18 let povinni informovat OSPOD.

- Žák - kázeňské opatření podle školního řádu.

Žák požil ve škole alkohol nebo kouřil

– podle školního řádu snížená známka z chování,

- neprodleně informujeme rodiče, zjišťujeme, kde k alkoholu nebo cigaretám přišel. Pokud jeví žák známky opilosti, rodiče si ho odvedou ze školy.

- pokud se nemohou do školy dostavit, zajistíme nad žákem nepřetržitý dohled a v případě potřeby voláme záchrannou službu,

- informujeme OSPOD.

Žák přišel do školy již pod vlivem alkoholu (požil při cestě do školy):

- informujeme neprodleně rodiče, kteří si žáka odvedou. Pokud se nemohou do školy dostavit, zajistíme nad žákem nepřetržitý dohled a v případě potřeby voláme záchrannou službu.

- informujeme OSPOD.

Žák našel ve škole podezřelou látku nebo jsme ji objevili u žáka:

- podezřelou látku zajistíme (vložíme do obálky, zapečetíme a vložíme do trezoru). S látkou nemanipulujeme,

- provedeme zápis o případu, který obsahuje datum, čas, popis jak látka vypadá, kdo ji objevil, kde, za jakých okolností a u koho. Protokol podepíše ředitel nebo zástupce, ten, kdo látku našel nebo u koho byla látka objevena, a třetí (dospělá) osoba. Jestliže ten, u koho byla látka objevena nebo ten, který látku odevzdal, odmítne záznam podepsat, uvedeme, že odmítl podepsat.

O skutečném obsahu nálezu rozhodne laboratoř, což také sdělíme tomu, u koho byla nalezena nebo kdo ji našel.

- Nalezenou látku a zápis předáme Policii ČR.

Žák prodává drogu ve škole:

- Drogu odebereme a zajistíme (vložíme do obálky, zapečetíme a vložíme do trezoru). S látkou nemanipulujeme.

- Provedeme zápis o případu (viz výše).

- Kontaktujeme policii.

- Informujeme rodiče a OSPOD.

- Kázeňské opatření podle školního řádu.

4. Záškoláctví

Má-li žák velký počet omluvených hodin a jeho absence není z důvodu dlouhodobé nemoci apod. (150 h za čtvrtletí):

- vyžadujeme od žáka, resp. jeho zákonného zástupce, lékařské potvrzení jako součást omluvenky při absenci delší než 3 dny, ale i méně u zvláštních případů,
- kontaktujeme OSPOD (škola je povinna podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí oznamovat všechny skutečnosti nasvědčující tomu, že se jedná o porušení §217 – rodiče mohou být potrestáni za to, že umožňují vést dítěti zahálčivý nebo nemravný život.

Má-li žák méně jak 10 neomluvených hodin:

- řeší sám třídní učitel s rodiči formou pohovoru, na který je pozve doporučeným dopisem (pokud nereagují na telefonickou výzvu),

- vyhotoví záznam o pohovoru a rodič podepíše a obdrží kopii (použije se školní formulář),

- žák – důtka ředitele školy (1 až 2h) nebo snížená známka z chování (2. st. za 3 až 10h) – schvaluje pedagogická rada

Má-li žák nad 10 neomluvených hodin:

- informujeme ředitele školy, který svolá výchovnou komisi (řed., rodič, tř.uč., VP, zástupce OSPOD, MP aj.)

- zašleme pozvání rodičům na výchovnou komisi doporučeným dopisem

- z jednání provedeme zápis – členové a rodiče podepíší, rodiče obdrží kopii zápisu

-žák - 3. stupeň z chování, schvaluje pedagogická rada

Má-li žák nad 25 neomluvených hodin:

- zasíláme bezodkladně oznámení orgánům soc. – právní ochrany dětí,
- jedná-li se o opakované záškoláctví a rodiče byli již jednou postiženi, zasíláme toto hlášení policii jako trestní oznámení.

Žák má velké množství neomluvených hodin a rodiče o tom nevědí:

- pohovor s rodiči formou výchovné komise (viz výše),
- v zápisu musí být přesně stanoven další postup, aby se situace neopakovala, -
- pokud ano, hlásí škola OSPOD, ta zahájí s rodiči přestupkové řízení.

Případy rizikového chování mimo školu a mimo dobu vyučování neřešíme, nejsme k tomu kompetentní. Za dítě zodpovídají po tuto dobu jeho zákonní zástupci.

5. Hazardní hraní a jeho prevence ve škole

Postup školy při podezření na hazardní (patologické) hráčství žáka

- třídní učitel, metodik prevence nebo výchovný poradce při podezření na tuto činnost informuje rodiče žáka,
- pokud rodiče odmítají spolupracovat, je škola oprávněna vyrozumět orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD),
- v případě vážného či odůvodněného podezření má škola ze zákona povinnost ihned nahlásit tuto skutečnost OSPOD.
- pokud má škola důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), informuje orgány činné v trestním řízení, tj. Policii ČR. Postup vyšetření události zaznamená písemným zápisem.

Jako **hazardní hraní** či **hráčství** lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře.

U dětí a dospívajících je patologická forma hazardu diagnostikována jako **forma poruchy chování**. Tuto diagnostiku provádí psychiatr. U dětí a dospívajících vznikají závislosti, a tedy i chorobné hráčství mnohem rychleji než u dospělých. Je to způsobeno věkem experimentování, nezralostí mozku, hledáním vlastní identity, ale i velkou mírou volného času.

Možné příznaky hazardního hraní u žáka a související problémy:

chlubení se hrou a výhrami, používání hráčského slangu, lhaní, utrácení peněz, záškoláctví, změny nálad, výbušnost, popudlivost, stranění se kolektivu, samotářství, uzavřenost, nízká sebedůvěra, myšlenky na hru, ztráta zájmu o koníčky, problémy doma i ve vztazích a v kolektivu, zhoršení prospěchu, krádeže doma a ve škole, psychosomatické projevy, deprese, úzkost, suicidiální myšlenky a tendence, užívání návykových látek, závislost na hraní počítačových her a na internetu, raná zkušenost s hazardní hrou, potíže s adaptací a pravidly, dluhy, finanční problémy, trestná činnost atp.

Úkolem pedagogických pracovníků je hledat a podporovat všechny protektivní faktory. Proto:

- podporujeme a zajišťujeme zdravé školní prostředí,
- dobré vztahy žáků s učiteli,
- nastavujeme srozumitelná pravidla,
- provádíme systematickou a efektivní specifickou primární prevenci
- snažíme se o zajištění spolupráce s rodiči.

V těchto činnostech pomáhají škole tyto instituce:

Školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny), střediska výchovné péče -- metodická podpora, diagnostika, intervence...

Nestátní neziskové organizace zaměřené na problematiku primární prevence -- preventivní programy, poradenství, intervence, nízkoprahové kluby pro děti a mládež, vzdělávání...

Zdravotnická zařízení (ordinace klinických psychologů, adiktologické poradny, psychiatrické AT ambulance, psychiatrické nemocnice)

- poradenství, diagnostika, léčba...

Protidrogoví koordinátoři, krajsí školští koordinátoři prevence, koordinátoři prevence kriminality aj. - koordinace, financování programů, vzdělávání...

Možnosti školy

Škola jako instituce hazardní hru netoleruje a činí v tomto ohledu konkrétní preventivní opatření. Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí je

zakázána školním řádem. On-line hazardním aktivitám zabráňujeme

blokováním hazardních serverů a stanovením jasných pravidel pro používání informačních technologií.

Na úrovni státu i obcí jsou zaváděny různé formy regulace. Škola tak může spolupracovat s městským úřadem a policií při kontrole dodržování minimálního věku návštěvníků heren a sázkových kanceláří atp. Nelegální organizovaná hazardní činnost už překračuje možnosti a kompetence školy a proti této formě hazardu by měla vždy zasahovat policie.

Prevence ve škole

Základem prevence hazardního hraní je **preventivní program** zaměřený na tento problém, tj. **aktivity specifické všeobecné primární prevence**. Ty realizujeme především v hodinách občanské a rodinné výchovy, ale žáky vzděláváme také prostřednictvím různých vzdělávacích pořadů dle aktuální nabídky. Interaktivní a zážitkovou formou se věnujeme zejména těmto tématům:

- **Informujeme žáky o povaze a rizicích hazardního hraní**, včetně korekce chybných informací a mylných přesvědčení o hazardní hře, odhalujeme matematické a statistické principy sázek. (Mezi nejčastější omyly hráčů patří iluze o rychlém zbohatnutí, o zajímavosti hry, o navrácení prohraných peněz a o tom, že hrou se dá uniknout před neřešenými osobními, rodinnými, citovými nebo pracovními problémy).

- **Usilujeme o změnu postoje k hazardním hrám ve směru odklonu od těchto aktivit**, což snižuje riziko závislosti v dospělosti.
- **Budujeme finanční gramotnost žáků**, která obnáší i problematiku dluhových pastí, hospodaření s domácím rozpočtem či bezpečností při vedení účtů.
- **Podporujeme schopnosti řešení problémů**, plánování a efektivního rozhodování.
- Propojujeme téma hazardního hraní i s tématy jiných závislostí, zejména pak s internetovou závislostí a užíváním návykových látek.
- Informujeme žáky o tom, **na koho se v případě problémů s hazardní hrou mohou obrátit o pomoc** (kromě pedagogů jde i o specializované poradny, linky důvěry či například pracovníky nízkoprahových klubů pro děti mládež).
- Realizujeme tzv. **peer programy** (tj. programy realizované prostřednictvím vrstevníků, kteří působí na posílení „zdravých“ a odmítání „nezdravých“ norem, mínění a chování ve skupině).
- Realizujeme aktivity zaměřené **na podporu rozvoje osobnosti**, zvládacích strategií, sebedůvěry, komunikace, zdravého životního stylu či zapojení do širokého spektra volnočasových aktivit.

Spolupráce s rodiči

Do preventivních aktivit zapojujeme i rodiče. Informujeme je prostřednictvím třídních schůzek a pohovorů s učiteli o zásadách, které mohou účinně předcházet problémům s hráčstvím u jejich dětí:

- Rodiče mají nejdůležitější vliv na utváření postojů dětí. Měli by otevřeně deklarovat svůj postoj k této problematice. Neměli by sami hazardně hrát (otázka hodnoty peněz, seznamovat dítě adekvátním způsobem s rodinným rozpočtem a hospodařením s penězi).
- Rodiče by měli posilovat zdravé sebevědomí dítěte. Dítě by jim mělo plně důvěřovat. Rodiče by měli naslouchat svým dětem, věnovat jim svůj čas, posilovat jejich vazbu na rodinu.
- V rodině by neměla být nuda, děti by měli mít kvalitní zájmy a záliby.
- Měla by být stanovena a důsledně prosazována zdravá pravidla, za porušení pravidel by měly následovat adekvátní a předem domluvené sankce (např. krácení kapesného apod.).
- Dítěti by neměli dávat větší finanční částky.
- Při nárůstu problému by měli spolupracovat s odborníky.

(zdroj: www.poradenskecentrum.cz)

Doporučené odkazy

Stránky Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti (NMS) při Úřadu vlády České republiky, kde nalezneme klíčové národní dokumenty, nejnovější populační statistiky

<http://www.drogy-info.cz/hazardni-hrani-2015/> a mapu pomoci s kontakty na léčebná a preventivní zařízení <http://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci/>

Stránky Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy obsahující metodická doporučení a metodické pokyny v oblasti primární prevence rizikového chování schválená vedením MŠMT:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty->

[doporuceni-a-pokyny](#)

Doporučené knihy v češtině:

Nešpor, K. (2011). Jak překonat hazard. Praha: Portál.

Nešpor, K. (2003). Návykové chování a závislost. Praha: Portál. 3.dopl a opravené vydání.

Nešpor, K. (2006). Už jsem prohrál dost. Praha, Sportpropag.

Prunner, P. (2008). Psychologie gamblersství aneb Sázka na štěstí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Výzkumné instituce věnující se výzkumu hazardního hraní a jeho prevenci (ilustrativní výběr):

<http://psych.upol.cz/>

<http://www.adiktologie.cz/cz/>

<http://www.nudz.cz>

<https://www.ntu.ac.uk/staff-profiles/social-sciences/mark-griffiths>

Internetové poradny, svépomocné weby a on-line publikace pro hazardní hráče a jejich rodiny (neúplný ilustrativní výběr):

www.gambling.podaneruce.cz

<http://www.drnespor.eu/>

<http://stopzavislosti.cz/>

<http://poradna.adiktologie.cz/>

<http://www.poradenskecentrum.cz/>

<http://www.magdalena-ops.eu/index.php/o-nas-menu/ke-stazeni/publikace.html>

<http://www.sananim.cz/gambling-ambulance/co-nabizime.html>

<http://pnz.prevent99.cz/sluzby>

9. Program proti šikanování

Úvod

Charakteristickými rysy dnešní přetechnizované společnosti je opomíjení rozvoje mezilidských vztahů a z toho vyplývající problémy v běžné každodenní komunikaci mezi lidmi. Tyto problémy se objevují i ve škole. Děti si mnohdy ani neuvědomují, jak mohou svým jednáním a chováním druhému ublížit. Nesprávné vztahy v kolektivu třídy často vyústí až v šikanu.

Škola má ze zákona odpovědnost za vytváření a udržování bezpečného prostředí, za ochranu žáků a jejich zdraví a za předcházení vzniku jakýchkoli forem rizikového chování na škole, tedy i šikany. Ředitel školy má zároveň odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance, tedy také za prevenci šikany zaměřené na učitele.

Naše škola již osmým rokem realizuje svůj Program proti šikanování, který je komplexní a zahrnuje mnoho aktivit (viz dále). Cílem našeho programu je vytvořit ve škole bezpečné a spolupracující klima s respektem k druhému.

Velmi významnou aktivitou je realizace návštěv tříd, kdy zástupkyně ředitele pro výchovu a vzdělávání školy I. Vassová a výchovná poradkyně L. Vymazalová si se žáky a jejich třídními učiteli na toto téma povídají. Formou komunitního a diskusního kruhu se mluví o tom, jak se cítí člověk, který je v kolektivu osamocen, a jak mu lze pomoci, kdo je to kamarád, jak funguje správná třída. Hovoří se také o vytváření sebeúcty a pěstování jedinečnosti každého, o významu slova „respektovat“ druhého člověka. Žáci diskutují k tomu, jak vzniká šikana a jaké druhy šikany znají. Jsou poučeni, jak mohou šikaně již v zárodku zabránit, jak mají postupovat, pokud se šikana vyskytne a jak postupuje škola při vyšetřování šikany. Mluví se samozřejmě také o kyberšikaně jako fenoménu doby.

Na závěr každá třída dostane úkol: sepsat pravidla chování v kolektivu třídy neboli „Desatero správné třídy“ a vytvořit společně výtvarné dílo, na kterém se budou podílet úplně všichni žáci ze třídy i třídní učitel.

Z této aktivity žáci i učitelé vytvoří zpětnou vazbu.

Při další návštěvě realizátorek programu si třída povídá s nimi o tom, jak se jim daří své „Desatero“ plnit, zda někdo některé body porušuje a co ho k tomu vede, co může udělat třída, aby se to neopakovalo, zda už by poznali šikanování a jak by tomu mohli zabránit.

Vzhledem k časové náročnosti se tyto aktivity přesunují i na třídní učitele. Komunitní a diskusní kruhy s výchovnou poradkyní a zástupkyní ředitele jsou realizovány přednostně v nových kolektivech 6. tříd asi po 3 – 4 měsících jejich existence (listopad, prosinec, leden) nebo v kolektivech, kde se vyskytnou problémy ve vztazích, a je nutná intervence.

Bezpečné prostředí ve škole: jak předcházet šikaně

Škola respektuje identitu a individualitu každého žáka i pracovníka, odmítá násilí a zneužití moci v jakékoli podobě a zároveň přiznává riziko výskytu šikany tak, jako v každém kolektivu. Objeví-li se šikana, přistupuje škola neprodleně k jejímu řešení. Škola řeší pouze zjevné nebo oznámené případy šikany.

Motivace a vzdělávání pedagogů

Na vytváření bezpečného prostředí a předcházení šikany se podílí celá škola. Všichni pedagogové byli v minulosti proškoleni externími odborníky na společných seminářích „*Rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování*“ a „*Krizový scénář pro počáteční stadia*“ (Mgr. Ježková, 2009) a „*Třída jako tým*“ (Mgr. Adamusová, leden 2013) a dle svého zájmu se zúčastňují dalších seminářů na toto téma podle aktuální nabídky.

Každým rokem absolvují všichni pedagogové pracovní poradou vedenou výchovnou poradkyní a metodikem prevence, kde jsou připomenuty všechny již získané znalosti a dovednosti k řešení šikany a jsou zde podány informace o případných legislativních změnách.

Prevence v třídnických hodinách

Práce se žáky na téma vztahů a předcházení šikaně je prioritou třídnických hodin. Třídní učitelé jsou metodicky vedeni I. Vassovou, L. Vymazalovou a spolupracují také s metodikem prevence M. Kučerou. Na školní síti (v sekci Grafika - ŠPP – Práce se třídou) najdou pedagogové materiály k vedení třídnických hodin, zásady vedení komunitního kruhu, náměty na hry apod.

Třídnické hodiny ve školním roce 2018-2019 se realizují podle internetového portálu SIS MADIO, z. s. Učitelé zde najdou již připravené scénáře pro třídnické hodiny, prostřednictvím kterých mohou pracovat na utváření zdravých vztahů mezi žáky třídy. Během školního roku proběhne 8 takových třídnických hodin. Písemné výstupy z třídnických hodin budou předávat výchovné poradkyně a budou založeny v portfoliu třídy ve ŠPP.

Kromě třídnických hodin přispívají k budování pozitivních vztahů v kolektivu také všechny společné akce třídy mimo vyučování (seznamovací pobyty 6. tříd, příprava na Mikulášský jarmark, soutěže o nejsportovnější třídu, školní výlety a jiné mimoškolní akce).

Prevence při výuce

Všichni žáci a učitelé jsou obecně seznámeni s prioritami naší školy v oblasti vztahů a prevence šikany již v září v hlášení výchovné poradkyně (význam slova „respektovat se“, schránka důvěry, šikana a možnosti zabránění jejího vzniku, její řešení a potrestání, kyberšikana). Všichni pedagogové školy mají povinnost dodržovat při výuce všech předmětů kodex učitele a poskytovat všem žákům rovné příležitosti ve vzdělávání. Ve všech hodinách sledují chování a vztahy mezi žáky a znají pravidla, jak postupovat v případě podezření nebo odhalení šikany. Za tímto účelem máme nastavený funkční systém vzájemné komunikace mezi pedagogy o signálech, výskytu porušení pravidel, nebo jiných rizikových faktorech tak, aby byl pedagog vždy včas informován o tom, jaká atmosféra je v jeho třídě. Současně má škola nastaven monitoring varovných signálů výskytu šikany a využívá k němu adekvátní nástroje.

Užší realizační tým Programu proti šikanování a odpovědné osoby za šetření a řešení šikany:

Mgr. Pavel Pospíšil – ředitel školy

Mgr. Iva Vassová – zástupkyně ředitele pro výchovu a vzdělávání

PaedDr. Ladislava Vymazalová – výchovná poradkyně

Mgr. Mojmír Kučera – školní metodik prevence

Stupně šikany a postup při řešení šikanování

Pro volbu způsobu šetření a řešení šikany zásadně **vyhodnocujeme závažnost situace**. Existuje **zásadní rozdíl ve vyšetřování** a řešení **počátečních a pokročilých stadií šikany**. Postup šetření je také různý podle toho, zda jsme se o šikaně dozvěděli **zprostředkovaně** (od oběti nebo informátora) nebo zda jsme byli jejími **přímými svědky**.

Jednotlivá stadia šikanování (dle Koláře¹):

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají,

---

¹ Škola postupuje při řešení šikany podle metodiky Dr. Michala Koláře, autora několika publikací o školní šikaně: Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.
Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.).

nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích (čtvrtletí, pololetí, lyžařské kurzy, školy v přírodě, školní konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity, například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se subtilní **fyzická agrese nebo psychická manipulace** (zkus žalovat a uvidíš!) – agresor si ventiluje své problémy („když je mi zle, ublížím i tobě“). Oběť má strach, nechodí do školy, má psychosomatické obtíže, často necvičí v TV, nejezdí na výlety, třídě se vyhýbá, o přestávce je na chodbě poblíž dospělých, na WC chodí raději v hodině atd.

Pro kolektiv je to klíčové stadium – pokud jsou v něm silní jedinci, kteří potlačí agresory a jsou na straně oběti, může to přestat. Pokud kolektiv mlčí, vyvíjí se šikana dále.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nevhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Většinou platí mezi ostatními žáky názor - „raději on, než já“. Vznikají **přihlížeči šikany**, skupina je již „nemocná (hlavně, že já nejsem oběť, nikdo není schopen se oběti zastat!) Agresoři vytvářejí normy - kdo bude nahoře a kdo bude dole. Oběti se posmívají, často si hrají na kamarády a pak společně s agresorem oběti ublíží. V tomto stadiu je oběť ještě schopna občas se bránit. Většinou je však již tak zdeptaná, že se nesvěřuje nikomu a nic nám neřekne.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Toto stadium **se nedá řešit**. Oběť je tak zdevastovaná, že agresora miluje a dělá to, co on chce. Vůbec jí nedochází, že by to dělat neměla atd.

Zvláštnosti u psychických šikan

U psychických šikan zůstává princip stadií nezměněn. Nicméně jejich podoba je jiná. V popředí je nepřímá a přímá verbální agrese čili psychické násilí. Často se zraňuje „jen“ slovem a izolací. Rozdíl je pouze v tom, že se nestupňuje násilí fyzické, ale psychické. Krutost psychického násilí si však v ničem nezadá s nejbrutálnější fyzickou agresí.

Kyberšikana

Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. kyberšikana, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhružných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhružné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Při šetření prověřujeme případné souvislosti s klasickou šikanou, prověřujeme situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.). Škola se kyberšikanou zabývá vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem je zmapování konkrétního případu.

Žáci nemají ve škole zpřístupněny sociální sítě a mají zakázáno používat mobil v době vyučování (včetně přestávek). Proto, pokud se kyberšikana odehrává mimo vyučování a nesouvisí s konkrétním šetřeným případem, je její řešení pouze v kompetenci rodičů. Škola doporučuje rodičům další postup.

Seznámení rodičů s prevencí a řešením šikany, spolupráce s rodiči

- **Internetové stránky**, sekce Školní poradenské pracoviště: informace pro rodiče o možných projevech šikany (metodik prevence), Program ŠPP zahrnuje Minimální preventivní program a Program proti šikanování
- **Třídní schůzky** – úvodní třídní schůzky
- **Individuální pohovory**
- **Telefonická nebo elektronická komunikace**

Ochranný režim školy

Školní řád – jsou zde zakotveny body o pravidlech chování ve škole.

Soustavný dohled pedagogů nad žáky – při výuce, o přestávkách pedagogické dozory na chodbách, při mimoškolních akcích dozory pedagogů dle legislativy

Schránka důvěry – hlášení na začátku školního roku o jejím využití

Školní poradenské služby – existence Školního poradenského pracoviště, poučení žáků o jeho činnosti v hlášení na začátku školního roku. Jsou poučení o způsobech oznámení šikany.

Nástěnky k primární prevenci a k šikaně – linky důvěry a e-mailové adresy.

Oznámení šikany orgánu sociálně-právní ochrany dětí

Škola ohlašuje **orgánu sociálně-právní ochrany dětí** takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Situace ohrožení dítěte přitom musí trvat po takovou dobu nebo nabývat takové intenzity, že nepříznivě ovlivňuje vývoj dítěte anebo je nebo může být příčinou

nepříznivého vývoje dítěte (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o **všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které sice výše uvedeným nebyly oznámeny, avšak které jsou svou povahou velmi závažné** a nasvědčují tomu, že dítě se nachází v nepříznivé sociální situaci, jelikož jeho přirozené prostředí nedokáže dostatečným způsobem naplňovat své funkce při zajišťování přiměřené ochrany příznivého vývoje dítěte.

Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená není považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany má vedení školy. Šikana pedagoga je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a **žák se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele**. Tato forma šikany je tedy charakteristická tím, že strana s nižším statusem a nižší mírou formálně přidělené moci ubližuje straně s vyšším statusem a formální autoritou. Nejčastěji se odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

Ve škole máme nastaveny mechanismy a postupy k ochraně pedagogů i k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými jsou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

10. Krizový plán pro řešení šikany

Šetření provádí vždy pouze určený tým (ZŘŠ, výchovná poradkyně, metodik prevence).

První pomoc při 1. stupni šikany (pomluvy, vyčleňování z kolektivu):

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili
2. Rozhovor s obětí
3. Rozhovor s rodiči oběti, souhlas rodičů s vyšetřováním (Ochrana oběti a informátorů – nelze podávat informace!)
4. Nalezení vhodných svědků
5. Individuální rozhovory se svědky, jejich ochrana
6. Předběžné vyhodnocení
7. Rozhovor s agresory (agresorem) - individuálně
8. Zhodnocení situace a volba dalšího postupu
  - a) metodou usmíření (u 1.stadia převážně)
  - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovné opatření)

9. Informace rodičům agresorů a pohovor s nimi (jednotlivě)
10. Třídnická hodina
  - a) oznámení situace ve třídě a realizace metody usmíření (viz bod 12)
  - b) oznámení o výchovném opatření pro agresory (agresora)
11. Pohovor s rodiči oběti
12. Práce se třídou

formou komunitního kruhu a speciálního programu třídnických hodin napravení vztahů mezi žáky

První pomoc při 2. a 3. stupni šikany (stupňování manipulace a postupné vytváření jádra útočníků):

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, s oběťmi a s rodiči oběti (souhlas se šetřením šikany)
2. Ochrana oběti a informátorů
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální rozhovory se svědky
5. Předběžné vyhodnocení
6. Rozhovory s agresory (ze třídy odvedeni ve stejný okamžik, od sebe izolováni, pohovory individuálně), na závěr konfrontace jejich výpovědí
7. Informace rodičům agresorů
8. Výchovné komise (agresoři + rodiče agresorů, individuálně)
9. Oznámení ve třídě - potrestání agresorů (výchovné opatření, snížená známka z chování)
10. Rozhovor s rodičem oběti – seznámení s výsledky šetření
11. Práce s obětí i s agresory (dle závažnosti doporučena odborná pomoc)
12. Práce s celou třídou

4. a 5. stupeň šikany škola předává vyšším institucím (např. pedagogicko-psychologické poradně, středisku výchovné péče, Policii ČR).

Krizový plán pro řešení šikany, jejímiž jsme přímými svědky:

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
3. zalarmování pedagogů na poschodí, informování vedení školy a školního týmu k vyšetřování šikany;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi (okamžitá izolace jednotlivých agresorů, odvedení do ředitelny);

5. pokračující pomoc oběti (oznámení rodičům, přivolání lékaře, je-li nutné);

Vlastní vyšetřování:

6. rozhovor s obětí (dle možností)

7. individuální rozhovory se svědky (je jím přítomný pedagog nebo žáci nespolupracující s agresorem)

8. individuální rozhovory s agresory, případně konfrontace mezi agresory

9. informace rodičům agresorů

10. Výchovné komise (agresoři + rodiče agresorů, individuálně)

11. Oznámení ve třídě - potrestání agresorů (snížená známka z chování)

12. Rozhovor s rodičem oběti – seznámení s výsledky šetření (možnost změny konstelace třídy).

13. Práce s kolektivem třídy.

11. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Otázka školního výkonu, prospěchu, školní zdatnosti a hlavně vzdělávacích potíží a špatného prospěchu ve škole je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem. Žák může být ve škole neúspěšný z důvodů subjektivních i objektivních. Školní neúspěšnosti lze předcházet nebo ji alespoň minimalizovat, pokud spolupracují všichni činitelé, kteří se na ní podílejí. Nemají-li být děti ve škole neúspěšné, musí především začít školní docházku školsky způsobilé a zralé. Proto ve škole realizujeme následující činnosti jako prevenci školní neúspěšnosti:

1. Organizujeme edukativně stimulační kurzy pro předškoláky a jejich rodiče za účelem prevence případných školních obtíží:

- rozvíjíme dovednosti potřebné pro nástup do školy a zvládnutí trivia,
- upevňujeme sociální, pracovní a komunikační návyky,
- společně strávený čas je příležitost pro rodiče naučit se s dítětem lépe komunikovat, spolupracovat a lépe porozumět, co jeho dítě potřebuje,
- vytváří se užší vztah důvěry a spolupráce rodič – učitel.

2. Screeningové vyšetření u žáků prvních ročníků zaměřujeme na zhodnocení úrovně dílčích percepčních a motorických funkcí, které jsou podkladem pro osvojování čtenářských dovedností, psaní i matematiky, jejichž nedostačující úroveň by mohla být jednou z příčin školní neúspěšnosti.

3. Poskytujeme podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- depistážní činnosti v oblasti vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
  - krátkodobé i dlouhodobé individuální práce se žákem a skupinou žáků.
- 4. Sledujeme a vyhodnocujeme účinnost zvolených podpůrných opatření**
    - dle potřeby navrhujeme a realizujeme úpravy podpůrných opatření.
  - 5. Podporujeme vzdělávání a sociální začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami.**
  - 6. Průběžně a dlouhodobě pečujeme o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváříme příznivé sociální klima pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení.**
  - 7. Poskytujeme včasnou intervenci při aktuálních problémech jednotlivých žáků a třídních kolektivů.**
  - 8. Předcházíme všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace.**
  - 9. Spolupracujeme a komunikujeme se zákonnými zástupci.**
  - 10. Spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními a dalšími institucemi.**

12. Školská poradenská zařízení a instituce, se kterými škola spolupracuje

Oblastní pedagogicko psychologická poradna Vyškov
 Speciálně pedagogické centrum Brno, Ibsenova
 Speciálně pedagogické centrum Brno, Kociánka
 Speciálně pedagogické centrum Brno, Štolcova
 Pedagogicko psychologická poradna Brno, Voroněžská
 Pedagogicko psychologická poradna Brno, Sládkova
 Pedagogicko psychologická poradna Brno, Hybešova
 Pedagogicko psychologická poradna Brno, Sládkova
 Křesťanská pedagogicko psychologická poradna Brno, Veveří
 Pedagogicko psychologická poradna Přerov

OSPOD MÚ Vyškov
 Poradna pro rodinu Vyškov
 Poradna pro občanství Vyškov
 PIAFA Vyškov
 IQ ROMA Vyškov
 SVP Brno, Kamenomlýnská

Policie ČR, obvodní oddělení Vyškov

Informační a poradenské středisko Úřadu práce ve Vyškově